

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Ивайло Иванов Стайков

относно конкурс за академична длъжност „професор“ в Нов български университет по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“
(заповед № 3-РК-284 от 23.05.2018 г.)

за учебната и научно-изследователска дейност на доц. д-р Веселина Неделчева Манева за периода 2009-2017 г. (след заемане на академичната длъжност „доцент“)

I. Веселина Неделчева Манева е редовен преподавател на основен трудов договор в Нов български университет от 2011 г. От 2005 г. е доктор по право по научната специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“. Провежда лекционните курсове по избираемите учебни дисциплини „Право на индустриалната собственост“, „Авторско право“ и „Международноправна закрила на интелектуалната собственост“ в програма „Право“ на НБУ.

Като кандидат в конкурса за академична длъжност „професор“ Веселина Манева отговаря на изискването на чл. 29, ал. 1, т. 2, предл. първо от Закона за развитието на академичния състав в Република България – повече от две години е заемала академичната длъжност „доцент“ в същото висше училище.

Веселина Неделчева Манева е представила всички необходими документи, съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, правилника за неговото прилагане и Наредбата за развитие на академичния състав на НБУ.

II. Съгласно изискването на чл. 29, ал. 1, т. 3, предл. първо от ЗРАСРБ е представен публикуван монографичен труд на тема „Закрила на правата на интелектуална собственост. Правоприлагане и експертиза“, София, Изд. СИЕЛА, 2017, 259 с., ISBN 978-954-28-2477-0.

1. Монографията представлява успешен опит за анализ и извеждане на теоретически и практически изводи с оглед усъвършенстване на правната уредба на закрилата на правата на интелектуална собственост, и в частност – на актуалните въпроси на правоприлагането и експертизата, в действащото българско право на интелектуална собственост. Предмет на научното изследване са: същността на интелектуалната собственост; правната природа на нематериалните блага; субективните права върху нематериалните блага, като анализът е пречупен през призмата на закрилата на обектите на интелектуалната собственост. Анализират се класическите теоретични виждания за интелектуалната собственост, както и критически се изследват съвременните научни тези за института в доктрината и практиката. Представен е и сравнително-правен анализ на уредбата на правата на интелектуална собственост в правото на Европейския съюз, както и е отделено внимание на малко изследвания у нас въпрос за правата на интелектуална собственост и основните права на човека.

2. Научното изследване отговаря на всички утвърдени изисквания в традицията на българската правна наука – добра вътрешна структура; логичност и последователност на изложението; извеждане и аргументация на авторовите тези. Научният труд представлява безспорна научна новост, тъй като въпросът за правоприлагането в областта на интелектуалната собственост досега не е разработван на монографично ниво в българската правна литература. Научният

принос на авторката се откроява и в съвместното разглаждане на правораздаването и експертизата, като различно по естеството си дейности, и в научното разкриване на нови моменти в тяхното теоретично осмисляне.

Методологическата основа на изследването представлява комплекс от общонаучни и специални методи за провеждане на научни изследвания, като системно-структурен, диалектически и юридически метод. Застъпени са и сравнително-правният и историческият методи на научно изследване. Този методологичен научен подход следва утвърдените традиции при подобен тип научен анализ. Авторката използва и някои способности за тълкуване в правото – логическо, систематическо, телеологическо, аксиологическо, както и логически способности за преодоляване на празноти в правото. Всичко това говори за много добро познаване на правната догматика и за авторовото умение за изграждане на научно обоснован анализ на действащата правна уредба. В научния труд умело са използвани, съобразно поставените изследователски цели и задачи, и знания от областта на други обществени науки – философия (в частност телеология, аксиология, гносеология и логика), психология, социално управление, което придава своеобразен интердисциплинарен характер на научното изследване. Монографията е написана на ясен и разбираем език, като в същото време е пример за висок научен юридически стил.

Изключително добро впечатление прави умението на доц. Веселина Манева за коректно излагане на полемиката с други автори и аргументирането на собствената теза, когато тя е различна от вече посоченото в правната литература или в съдебната практика. Монографичният труд има необходимия научен апарат, който включва научни трудове на български и чуждестранни автори.

3. Приносен характер в монографията имат отделни аспекти на въпросите относно: понятието и правната същност на правата на интелектуална собственост и на нематериалните блага (с. 12-26); актовете на правоприлагане във връзка със закрилата на интелектуалната собственост (с. 82-138), особено във връзка със законната сила на правораздавателните актове (с. 111-123); подробният анализ на експертизата като специфичен аспект в материята на закрилата на интелектуалната собственост, като особен акцент се поставя върху изследването на метода на вземане на решение по вътрешно убеждение (с. 144-174), както и разкриване на взаимодействието на експертизата с правоприлагането (с. 237-242); обсъждането на аксеологическите проблеми в дейността на правоприлагащите органи и на експертизата (с. 183-237), което има не само чисто отраслово-правно, но и общотеоретично правно значение.

От гледна точка на практиката заслужава внимание и направения от авторката анализ на процеса на вземане на решение във връзка с правораздаването и експертизата в материята на закрилата на интелектуалната собственост. Чрез използвания интердисциплинарен метод на научно изследване е разкрита диалектичната връзка между понятията „вътрешно убеждение на съда, респ. експерта“, „правна оценка“, „доказателствена оценка“, „акт на правоприлагане“. Предложеният в монографията научен анализ безспорно ще бъде в полза при практическото прилагане на законодателството в областта на интелектуалната собственост.

4. Някои от изложените в монографията авторски тези пораждават възражения или са повод за теоретична дискусия.

Във връзка с правната същност на защитния документ е посочено, че „има характеристиките на движимо имущество и може да се преотстъпва като собственост“ (с. 90). Анализът в това отношение би бил по-пълнен, ако защитният документ се разгледа като ценна книга и в това си качество на движима вещь – документ, инкорпориращ субективни права, се съотнесе към нормите относно

собствеността. Изпитвам съмнения относно възможността защитният документ да „може да се преотстъпва като собственост“, напр. да бъде предмет на договор за продажба или договор за дарение. Сравни предмета на лицензионния договор (чл. 587, ал. 1 ТЗ) – отстъпване изцяло или отчасти на правото на ползване върху обект на индустриалната собственост, както и посоченото от авторката в предходния абзац на с. 89, че „патентът, както и правото на марка, дизайн, произведения на литературата, науката и изкуство, могат на бъдат обект на продажба, дарение,..... обект на непарична вноска в търговско дружество“. Предмет на всички тези сделки са правата, които дава защитният документ, а не самият той като движима вещ.

На с. 119 във връзка с формалната законна сила на правораздавателния акт е посочено, че „невъзможността правораздавателен акт да бъде оспорван с обичайни и законоустановени правни средства настъпва тогава, когато всички активно легитимирани и притежаващи правен интерес страни, не обжалват и така постановеният акт влиза в сила, поради изтичане на преклузивния срок за осъществяване на процесуалното субективно право на обжалване, както и когато страните се откажат от това право“. Това съждение е общо и поради липсата на конкретизация може да се окаже невярно във финалната си част. В българския административен процес е допустимо както оттеглянето, така и отказът от оспорване (право на жалба и право на протест) – чл. 155, ал. 1 и 214, ал. 1 АПК. Българското гражданско процесуално право урежда само оттеглянето на жалбата (чл. 264, ал. 1 ГПК за въззивната жалба, приложим по аналогия и за касационната жалба). Т.нар. „възприемане на решението“ става чрез фактическото пропускане на срока за обжалване чрез неподаване на жалба. Аргумент за това е и чл. 296, т. 2 ГПК – едно от основанията за влизане в сила на съдебното решение – срещу което не е подадена въззивна или касационна жалба в определения от закона срок или подадената жалба е *оттеглена*. Съвсем друг е въпросът, че и в двата процеса предварителният отказ от обжалване е недействителен (чл. 155, ал. 4 и чл. 214, ал. 2 АПК, както и чл. 264, ал. 2 ГПК).

Практическата стойност на научния труд би се обогатила, ако беше представена и критично изследвана по-голяма по обем съдебна и административна практика, особено във връзка с експертизата на индустриалната собственост.

5. В заключение, се налага изводът, че представеният монографичен труд има не само теоретична стойност, но той е актуален и от практическа гледна точка, научните резултати от които могат да подпомогнат на практика прилагането на правната уредба на интелектуалната собственост в България. Изследването е в полза и в научната работа при подготовката на учебници и учебни пособия, както и в процеса на обучение по гражданскоправните учебни дисциплини, свързани с националната и международната правна уредба на интелектуалната собственост.

III. Доцент д-р Веселина Манева е представила в процедурата за конкурс и други свои 10 научни публикации. Някои от статиите са по проблеми, които са разработени и в монографичното изследване, в което авторката е доразвила своите тези. Други статии са по различни актуални проблеми на българското патентно, марково и авторско право. Всички научни изследвания на Веселина Манева след заемането на академичната длъжност „доцент“ се отличават с научна новост, задълбоченост на научния анализ и практическа насоченост. Всички публикации са в специализирани научни издания. Някои от статиите вече са цитирани в научната правна литература.

През годините доц. д-р Веселина Манева е участвала в много национални и международни научни конференции и семинари с научни доклади и съобщения.

Кандидатът в конкурса доц. д-р Веселина Манева отговаря и на специфичните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, които са уредени в Наредбата за развитие на академичния състав на НБУ.

IV. Във връзка с преподавателската дейност на доц. д-р Веселина Манева е необходимо да се посочи, че тя успешно съчетава класически и модерни форми на юридическо обучение, въвела е в преподаването занимания със студенти в практическа среда, както и създаване на умения у студентите за самостоятелна подготовка по време на учебния процес. Доцент д-р Веселина Манева активно използва електронното обучение и текущото оценяване, провежда на високо методическо ниво семестриалните изпити, участва като член на държавна изпитна комисия по гражданскоправни науки. Била е програмен директор на програма „Право“, както и активен член на Съвета на департамент „Право“ на НБУ. При проучване на студентското мнение, студентите дават висока оценка относно преподаването на доц. д-р Веселина Манева.

Представеният монографичен труд и останалите научни публикации за периода 2009-2017 г. (след заемане на академичната длъжност „доцент“), както и цялостната преподавателска и научно-изследователска дейност на доц. д-р Веселина Неделчева Манева ми дават основание за положително заключение за избора ѝ на академична длъжност „професор“.

Въз основа на това предлагам на Академичния съвет на Нов български университет да избере доц. д-р Веселина Неделчева Манева на академична длъжност „професор на Нов български университет“ по професионално направление 3.6. Право, научна специалност „Изобретателско, авторско и патентно право“.

1 юли 2018 г.
град София

.....
доц. д-р Ивайло Стайков